

หัวข้อภาคนิพนธ์	การสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้าแรงงานทาสบนเรือประมง Collaboration against slave-like labor trafficking on fishing vessels
ชื่อผู้เขียน	นายพฤต เอ็มมานูเอล ไบระมาน Preud Emmanuel BAIRAMAN
แผนกวิชา/คณะ	สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ. ดร. อัมพร ชำรงลักษณะ
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสร้างความร่วมมือเพื่อต่อต้านการค้าแรงงานทาสบนเรือประมง” นี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความเป็นมาของการสร้างความร่วมมือระหว่างมูลนิธิกระจกเงา กับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนรับทราบจำนวนองค์การอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสร้างร่วมมือ ณ ปัจจุบัน นอกจากนี้ศึกษากิจกรรม หรือวิธีการสร้างความร่วมมือที่ได้นำมาประยุกต์ใช้ ตลอดจนบทบาท และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างร่วมมือของทั้งสององค์กร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประชากรเป้าหมายทั้งจากมูลนิธิกระจกเงา และจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้วยคำถามถึงโครงสร้าง ประกอบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาเสนอและวิเคราะห์ด้วยกรอบแนวคิดการสร้างร่วมมือ (Collaboration) ของ Robert Agranoff and Michael McGuire ซึ่งได้นำเสนอไว้ในปี ค.ศ. 2003

จากการศึกษาพบว่า การสร้างร่วมมือระหว่างมูลนิธิกระจกเงากับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถแบ่งระยะเวลาออกเป็น 3 ช่วงด้วยกัน คือ (1) ระยะก่อตั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ถึงก่อนเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 (2) ระยะต้นตัว เริ่มขึ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 และ (3) ระยะสร้างร่วมมืออย่างจริงจัง เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน ในส่วนขององค์การที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสร้างร่วมมือ ได้แก่ องค์กร

แรงงานระหว่างประเทศ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิกระจกเงา เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) จังหวัดสงขลา

ทั้งนี้กิจกรรม หรือวิธีการสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 กิจกรรมได้แก่ (1) การดำเนินโครงการจำนวน 2 โครงการ (2) การสัมมนาร่วมกันทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (3) การสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร (4) การปฏิบัติงานภาคสนาม และ (5) การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยกิจกรรมแต่ละชนิดที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดบทบาทและความรับผิดชอบของทั้งสององค์การที่แตกต่างกันดังนี้

1. การดำเนินโครงการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เข้ามามีบทบาทในการพิจารณาเห็นชอบและอนุมัติงบประมาณ ตลอดจนรับทราบการปฏิบัติงานเป็นระยะ ขณะที่มูลนิธิกระจกเงามีบทบาทในการออกแบบโครงการ วางกิจกรรม และต้องรายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติงานให้แก่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับทราบอย่างสม่ำเสมอ

2. การสัมมนาร่วมกัน ในส่วนการสัมมนาร่วมกันอย่างเป็นทางการ มูลนิธิกระจกเงามีบทบาทเป็นเจ้าภาพ จัดเตรียมงานและคัดเลือกหัวข้อเพื่อการสัมมนา ขณะที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทในการเป็นประธานกล่าวเปิดการสัมมนา ตลอดจนการเป็นวิทยากรสำหรับการเสวนา เป็นต้น ขณะที่ในการสัมมนาร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการ มูลนิธิกระจกเงาได้รับบทบาทวิทยากร

3. การสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร บทบาทหลักในการสนับสนุนข้อมูลต้องตกอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของมูลนิธิกระจกเงา เนื่องจากมีจำนวนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มากกว่าที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีอยู่

4. การปฏิบัติงานภาคสนาม จากผลการศึกษาพบว่า มูลนิธิกระจกเงามีบทบาทเชิงรุกและเริ่มต้นเชิญชวนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก่อน ขณะที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทตั้งรับและให้ความช่วยเหลือเมื่อมูลนิธิกระจกเงาร้องขอมาเท่านั้น

5. การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย มูลนิธิกระจกเงามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น หลังจากนั้นต้องดำเนินส่งมอบผู้เสียหายให้แก่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อไป เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับความช่วยเหลือระยะยาว

อนึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วยผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของทั้งสององค์กร และผลลัพธ์ที่เป็นอุปสรรค โดยผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ (1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าแรงงานทาสบนเรือประมงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรภายในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ (2) ขอบเขตการปฏิบัติงานขยายมากขึ้น ขณะที่ผลลัพธ์ที่เป็นอุปสรรคซึ่งเกิดจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหลัก ได้แก่ (1) ความเพิกเฉยในการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างการสร้างความร่วมมือในระยะแรก (2) ความล่าช้าในการให้ความร่วมมือ เนื่องจากต้องรอการตัดสินใจจากส่วนกลาง ตลอดจนการต้องรับผิดชอบภารกิจจำนวนมาก และ (3) การขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เนื่องจากทั้งสององค์กรมีลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

สุดท้ายนี้ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างความร่วมมือของทั้งสององค์กร ได้แก่ จัดระบบเชื่อมต่อฐานข้อมูลระหว่างองค์กร จัดประชุมร่วมกันเพิ่มมากขึ้น แลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกันแบบชั่วคราว และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการรับแจ้งเหตุ ตลอดจนลักษณะสร้างการปฏิบัติงานในเชิงรุก